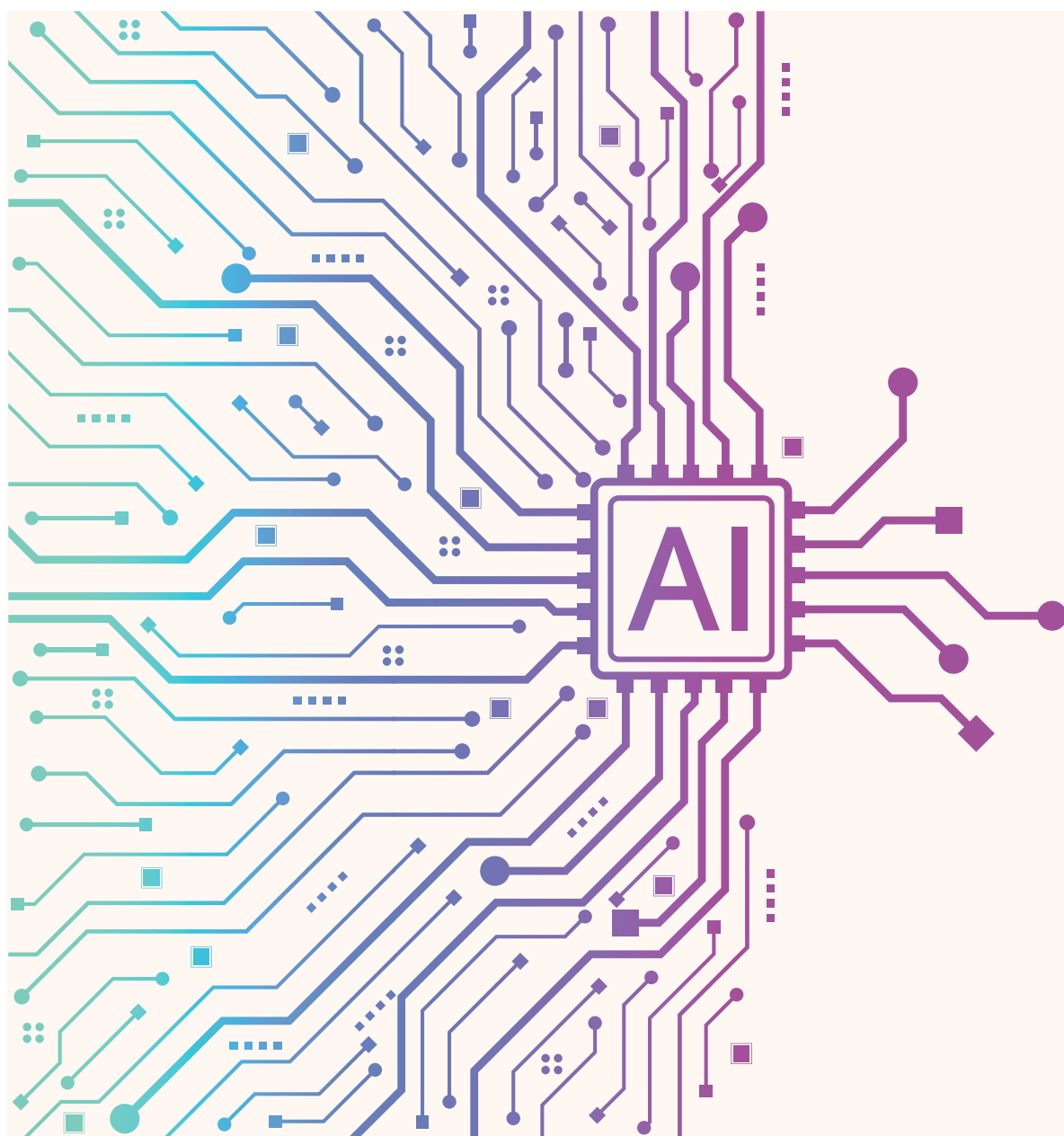

מסמך מדיניות לסגל האקדמי בנושא שימוש בכלי בינה מלאכותית (AI)

סמינר הקיבוצים - המכללה לחינוך, לטכנולוגיה ולאמנויות (ע"ר)

סמינר הקיבוצים

המכללה לחינוך מספר 1 בישראל

מסמך מדיניות לסגל האקדמי

בנושא שימוש בכלי בינה מלאכותית

השימוש בבינה מלאכותית מהווה חלק משמעותי בתהליכי הוראה, למידה והערכה באקדמיה, ומזמן אפשרויות מגוונות בעלות פוטנציאל רב בעולם החינוך. כלים אלו עשויים לסייע לסגל האקדמי לייעל תהליכי הוראה, ולהכין את הסטודנטים להתמודדות עם ההזדמנויות והאתגרים שמביאה עמה הבינה המלאכותית במגוון תחומי החיים בכלל ובחינוך בפרט.

הנחות יסוד בכתובת המסמך:

- כלי בינה מלאכותית מוכרים וזמינים למרבית הסטודנטים, ולכן יש לצפות לשימוש נרחב בהם במגוון מטלות אקדמיות בכל תחומי הלימוד.
- המכללה רואה חשיבות בהכשרת סטודנטים לשימוש בכלי בינה מלאכותית ובפיתוח אוריינות זאת בקרב בוגריה, מתוך הבנה שהכישורים הללו יהוו יתרון בעולם ההוראה ובשוק העבודה העתידי.
- המכללה מזהה את האתגר שמציבים כלי הבינה המלאכותית לנהלים הקיימים בנוגע ליושרה אקדמית. עם זאת, אין בכוונתה לאסור את השימוש בכלים אלו, אלא להציע לסגל אופני חשיבה והתבוננות על שילובם בהוראה ובהערכה.
- לאור השינויים התכופים, מסמך זה הינו מסמך ראשוני ויעודכן מעת לעת.

תיאום ציפיות:

- אנו צופים כי השימוש בכלי בינה מלאכותית יזמן שאלות ואתגרים במהלך השנה, ולכן מומלץ להיערך מראש ולקיים תיאום ציפיות ברור בכל קורס.
- תיאום זה כולל:
 - הבהרת עמדת המרצה או המחלקה לגבי השימוש בכלי בינה מלאכותית.
 - התייחסות מפורשת בסילבוסים לשימוש בכלי בינה מלאכותית.
 - הגדרה ברורה של האופן שבו הסטודנטים נדרשים לבצע גילוי נאות אודות על השימוש בכלי בינה מלאכותית במסגרת המטלות. לדוגמה: צירוף צילומי מסך של השיח עם הצ'אט, סימון באילו קטעים נעשה שימוש ולאיזה צורך, הוספת קטע של רפלקציה על תהליך העבודה מול הצ'אט.

היבטים בשימוש בכלי בינה מלאכותית בתהליכי הוראה, למידה והערכה:

הופעתם של כלי בינה מלאכותית משנה באופן משמעותי את דרכי ההוראה וההערכה של הסגל האקדמי. להלן היבטים שמומלץ לתת עליהם את הדעת לטובת שימוש פדגוגי יעיל בכלי בינה מלאכותית בתהליך ההוראה וההערכה:

- התאמה פדגוגית של הכלים לצרכים לימודיים:** לא כל כלי בינה מלאכותית מתאים לכל תחום בהוראה. אלו, עשויים להשתנות במידה רבה, ולכן יש לוודא שהשימוש בהם תואם למטרות ההוראה הספציפיות של הקורס. לדוגמה, קורסים המובילים לפיתוח מיומנויות יצירתיות עשויים להיעזר בכלים שיכולים להציע השראה או פיתוח רעיונות חדשים, בעוד שקורסים המתמקדים בהבנת תיאוריות או בעיות מתודולוגיות עשויים להסתייע בכלים המסייעים בהסבר תהליכים מורכבים או בנייתו נתונים.

- **הוראה מותאמת אישית:** קיימות פלטפורמות בינה מלאכותית הניתנות להתאמה של צרכים הספציפיים של כל סטודנט. תוכנות כמו צ'אטבוטים, לדוגמה, יודעות להתאים את התוכן והקצב ללומד, ומעודדות מעורבות אישית מוגברת, תרגול מותאם אישית ופיתוח מיומנויות רבות.

הבינה המלאכותית (AI) מציעה מגוון יתרונות בשימוש בדרכי הערכה של מטלות אקדמיות, וניתן להשתמש בה בצורה שמיעלת את תהליך ההערכה, משפרת את דיוקו ומספקת הרחבת אפשרויות הערכה לסגל האקדמי.

בתחום ההערכה יש לבחון שני קריטריונים עיקריים:

- **אופן השימוש בבינה מלאכותית:** הסטודנטים מתבקשים לציין את אופן ומידת השימוש בכלי בינה מלאכותית, במסגרת חלק הביבליוגרפיה או בסוף העבודה. יש לכלול הפנייה מדויקת ומלאה לתוכן שנוצר על ידי הבינה המלאכותית.
- **איכות השילוב בין מרכיבי בינה מלאכותית לשאר חלקי המטלה:** השימוש בבינה מלאכותית במסגרת מטלה אקדמית צריך להיות אינטגרלי, ולהשתלב בצורה טבעית ותומכת עם שאר חלקי העבודה, ולא להיראות כחיצוני או מנותק. השימוש בכלים אלו אמור לתרום להעמקת ההבנה של הנושא על ידי הסטודנט ולא להפריע לזרימת העבודה או להקטין את ערך העבודה האישית.

דרכי פעולה מומלצות להערכת מטלות המשלבות כלי בינה מלאכותית

הערכות מבוססות פרויקטים יצירתיים או מחקרניים:

- פרויקטים חקרניים/יצירתיים:** ניתן לבקש מהסטודנטים לבצע עבודה מקיפה על נושא ספציפי, תוך שמירה על שיטות מחקריות או יצירתיות. אלו דורשים מעורבות אישית, ייחודית ויכולת לסינתזה של מידע.
- כתיבת דו"חות/מאמרים אישיים:** ניתן לבקש מהסטודנטים להגיש עבודה בה הם נדרשים לנסח את המסקנות האישיות מנושא מסוים או להציג נקודת מבט יצירתית משלהם. יש לעודד שילוב מקורות מידע שונים וניתוח אישי או ביקורתי של המידע.

הערכות מבוססות מצגות:

- הגשת מצגת:** במקום להסתפק בהגשה כתובה, ניתן לבקש מהסטודנטים להכין מצגת ולספק הסברים בעל פה על העבודה. הדבר מעודד הבנה עמוקה אישית עם החומר ומקשה על העתקה של תוכן מאתרים או כלים מבוססי בינה מלאכותית.
- שאלות אינטראקטיביות במהלך ההגשה:** כאשר הסטודנט מציג את העבודה, ניתן לשאול להכניס שאלות פתוחות או לחשוב על אתגרים שדורשים מהם להדגים את הבנתם ולהגיב בזמן אמת.

פרויקטים קבוצתיים:

פרויקטים קבוצתיים דורשים שיתוף פעולה ויכולת עבודה בצוות, מה שמקשה על כל אחד להסתמך על בינה מלאכותית בצורה אינדיבידואלית. כל סטודנט בקבוצה יכול לקחת חלק שונה בעבודה, להגברת המעורבות ופיתוח מיומנויות אישיות בתוך המרחב הקבוצתי. רפלקציה קבוצתית: לאחר הגשת פרויקט קבוצתי, ניתן להוסיף שלב רפלקציה שבו כל סטודנט בקבוצה נדרש להסביר בעל פה את תרומתו האישית לפרויקט. כך אפשר להעריך את מידת ההבנה והמעורבות.

סוגיות אתיות:

השימוש בכלי בינה מלאכותית בהוראה, למידה והערכה מעלה מספר סוגיות אתיות מורכבות הדורשות התייחסות מיוחדת.

- **פרטיות ואבטחת מידע:** שימוש בכלי בינה מלאכותית עלול לחשוף מידע אישי או רגיש של סטודנטים ושל אנשי סגל. חשוב להבטיח את שמירת פרטיות המשתמשים ולנקוט באמצעי הגנה מתאימים למניעת חשיפה או שימוש בלתי הולם שנאסף במהלך תהליך ההוראה והלמידה. אין להזין למנועי בינה מלאכותית כל מידע אישי, כולל שמות, כתובות דוא"ל, ציונים או מידע רגיש אחר הנוגע למועמדים, סטודנטים, אנשי סגל או מידע פנימי של המכללה. מנועים אלה שומרים את המידע המוזן בהם ומשתמשים בו לצורכי לימוד ואימון המודלים שלהם, דבר שעלול לחשוף את המידע למשתמשים אחרים או לגורמים לא רצויים.
- **הטיות ואפליה:** כלי בינה מלאכותית עלולים לכלול הטיות או ליצור אפליה כלפי קבוצות מסוימות, בעיקר בשל שימוש במידע לא מדויק או מוטעה. לכן, על הסגל להפעיל שיקול דעת בבחירת החומרים ולבחון את המידע המתקבל על מנת להבטיח שהשימוש בכלי ייעשה בצורה אחראית והוגנת.
- **העתקות והונאה אקדמית:** סוגיה אתית נוספת קשורה למניעת העתקות והונאה אקדמית. יש להקפיד שכלים אלו לא ישמשו את הסטודנטים ליצירת תכנים מועתקים או להונאה אקדמית.

לידיעה:**לתקנון הסטודנטים התווסף המשפט הבא:**

"המכללה מכירה בחשיבות השימוש בכלי בינה מלאכותית ומעודדת את השימוש המושכל בהם לקידום ההוראה, הלמידה והמחקר. עם זאת, השימוש בכלים אלה במסגרת הלימודים והמטלות האקדמיות מותר רק בתיאום עם המרצה. הסטודנטים נדרשים לגלות שקיפות מלאה בכל שימוש בכלים אלה ולשמור על אתיקה ויושרה אקדמית".

הכשרת הסגל האקדמי לשימוש מושכל בכלי בינה מלאכותית:

האגף למשאבי למידה יפעל לגיבוש מערך הכשרה עבור סגל ההוראה לטובת הכרות עם הכלים השונים ולאוריינות בינה מלאכותית.

